

**UCHWAŁA NR XIII/101/2015
RADY MIASTA SKARŻYSKA-KAMIENNEJ**

z dnia 3 września 2015 r.

w sprawie przyjęcia Raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” za lata 2013-2014

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r, poz. 594 ze zm.), art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.), Rada Miasta uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” za lata 2013-2014, w brzmieniu stanowiącym Załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Skarżyska-Kamiennej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Leszek Golik

**Raport z wykonania
„Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2011-2014
z uwzględnieniem lat 2015-2018”
za lata 2013-2014**

Skarżysko-Kamienna 2015

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
1.1. CEL PRZYGOTOWANIA „RAPORTU...”	3
1.2. PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZENIA „RAPORTU...”	3
1.3. NUMER I DATA UCHWAŁY RADY MIASTA W SPRAWIE PRZYJĘCIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY SKARŻYSKO-KAMIENNA NA LATA 2011-2014 Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2015-2018”	3
1.4. OKRES, JAKI OBEJMUJE „RAPORT...”	3
1.5. AUTOR „RAPORTU...”	3
2. STAN ŚRODOWISKA W LATACH 2013-2014	4
2.1. POWIETRZE	4
2.2. HAŁAS	5
2.3. WODY POWIERZCHNIOWE	6
2.4. WODY PODZIEMNE	7
2.5. GOSPODARKA ODPADAMI.....	9
2.5.1. ODPADY NIEBEZPIECZNE.....	9
2.5.2. ODPADY Z SEKTORA GOSPODARCZEGO	10
2.5.3. ODPADY KOMUNALNE	10
2.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE.....	11
2.7. GLEBY	13
2.8. PRZYRODA	13
3. CELE I ZADANIA ZAPISANE W „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA...”	14
4. REALIZACJA ZADAŃ ZAWARTYCH W „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY SKARŻYSKO-KAMIENNA NA LATA 2011-2014 Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2015-2018” W LATACH 2013 I 2014..	16
4.1. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	17
4.2. OCHRONA PRZED HAŁASEM	18
4.3. OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH	20
4.4. GOSPODARKA ODPADAMI.....	21
4.5. OCHRONA GLEB I POWIERZCHNI ZIEMI.....	23
4.6. OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	23
4.7. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	23
4.8. PRZYJAZNY ŚRODOWISKU NATURALNEMU ROZWÓJ GOSPODARCZY.....	23
4.9. MINIMALIZACJA ZAGROZEŃ DLA ŚRODOWISKA	24
4.10. EDUKACJA EKOLOGICZNA.....	24
5. WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ ZAWARTYCH W „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY SKARŻYSKO-KAMIENNA NA LATA 2011-2014 Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2015-2018” W LATACH 2013 I 2014	25
6. NAKŁADY INWESTYCYJNE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA PONIESIONE W LATACH 2013-2014 PRZEZ GMINĘ SKARŻYSKO-KAMIENNA	27
7. PODSUMOWANIE	29

1. Wprowadzenie

1.1. Cel przygotowania „Raportu...”

Celem przygotowania niniejszego Raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” za lata 2013-2014 jest:

- wywiązanie się z obowiązku ustawowego,
- przedstawienie stanu środowiska w okresie sprawozdawczym - w latach 2013-2014,
- przedstawienie postępów w realizacji każdego z zadań zapisanych w w/w programie,
- określenie w jakim stopniu udało się przedsięwzięcia przyjęte w programie ochrony środowiska zrealizować do dnia 31 grudnia 2014 r.,
- sformułowanie wniosków, które powinny zostać uwzględnione w aktualizacji gminnego programu ochrony środowiska.

1.2. Podstawa prawna sporządzenia „Raportu...”

Obowiązek sporządzania raportów z wykonania programów ochrony środowiska przez organ wykonawczy gminy, wynika z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 j.t. ze zm.). Sprawozdanie wykonuje się co 2 lata i przedstawia się Radzie Miasta.

1.3. Numer i data Uchwały Rady Miasta w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018”

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” przyjęty został Uchwałą Rady Miasta Nr X/74/2011 z dnia 21.06.2011 roku.

1.4. Okres, jaki obejmuje „Raport...”

Przedmiotowy „Raport...” obejmuje okres od 01.01.2013 roku do dnia 31.12.2014 roku.

1.5. Autor „Raportu...”

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” za lata 2013-2014 został wykonany na zlecenie Prezydenta Miasta Skarżyska-Kamiennej przez firmę:

PPUH „BaSz” mgr inż. Bartosz Szymusik
26-200 Końskie ul. Polna 72
tel./fax: (41) 372 49 75
e-mail: basz@post.pl

2. Stan środowiska w latach 2013-2014

Stan środowiska przedstawiono w oparciu o dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach oraz Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Regionalnych.

2.1. Powietrze

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na mocy ustawy „Prawo ochrony środowiska” dokonuje corocznej oceny poziomów substancji w powietrzu we wszystkich strefach województwa. Klasyfikacja stref jest dokonywana w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r. (Dz. U. z 2012, poz. 1031) w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

W 2010 r. obszar województwa świętokrzyskiego podzielono na 2 strefy oceny: miasto Kielce i strefę świętokrzyską, do której należy Gmina Skarżysko-Kamienna. W poniższych tabelach przedstawiono wyniki klasyfikacji strefy świętokrzyskiej, w latach 2013-2014, dla poszczególnych zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia oraz ochrony roślin.

Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy świętokrzyskiej, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia:

Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru strefy świętokrzyskiej												
	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}	O ₃ [*]	O ₃ ^{**}
2013	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C	A	D2
2014	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	A	A	D2

Źródło: WIOŚ w Kielcach - Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w latach 2013 i 2014

*wg poziomu docelowego

**wg poziomu celu długoterminowego

Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej pod kątem ochrony roślin:

Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru strefy świętokrzyskiej			
	NO _x	SO ₂	O ₃ [*]	O ₃ ^{**}
2013	A	A	C	D2
2014	A	A	C	D2

Źródło: WIOŚ w Kielcach - Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w latach 2013 i 2014

*wg poziomu docelowego

**wg poziomu celu długoterminowego

W ocenie rocznej jakości powietrza sporządzonej dla kryterium ochrony zdrowia strefa świętokrzyska w roku 2013 została zaliczona do klasy C z powodu przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz w zakresie przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5}. Cały

obszar województwa uzyskał klasę D2 z powodu przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu.

W porównaniu do lat wcześniejszych nie obserwuje się pogorszenia stanu powietrza na terenie Miasta Skarżysko-Kamienna.

Największy wpływ na stan powietrza w mieście pod względem zanieczyszczeń energetycznych mają: ciepłownia miejska oraz inne kotłownie lokalne, liczne zakłady przemysłowe, sieci dróg oraz emisja nieorganizowana (oczyszczalnie ścieków, obiekty infrastruktury społecznej, stacje obsługi samochodów i stacje paliw płynnych, składowiska materiałów opałowych, budowlanych, inne). Obecnie do największych obiektów emitujących produkty spalania paliw i zanieczyszczenia wynikające z profilu produkcji, należy zaliczyć:

- ciepłownię Celsius Sp. z o.o., której podstawową działalnością jest wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja ciepła na terenie miasta. Ciepłownia wytwarza ciepło w sposób tradycyjny w dwóch węglowych źródłach ciepła
- MESKO SA w Skarżysku-Kamiennej z elektrociepłownią przemysłową.

Na jakość powietrza wpływ ma także infrastruktura techniczna: długość sieci ciepłej na terenie Skarżyska-Kamiennej wynosi 29,6 km, długość sieci gazowej rozdzielczej w mieście wynosi 95,440 km, ilość przyłączy do budynków mieszkalnych wynosi 3 576 i obejmuje wszystkie dzielnice zabudowy wielorodzinnej. Liczba odbiorców gazu sieciowego to 13 725 sztuk (gospodarstwa domowe). Obszary peryferyjne miasta z zabudową jednorodzinną korzystają z gazu w butlach. Z gazu sieciowego korzysta 78,3% mieszkańców.

W związku z przekroczeniem dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu Skarżysko-Kamienna zostało wytypowane (na podst. Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego) do miast, które muszą opracować program ograniczający niską emisję. "Program ograniczenia niskiej emisji ze szczególnym uwzględnieniem zanieczyszczeń: pył PM10, pył PM2,5 oraz benzo(a)piren opracowany dla miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2013-2020" został uchwalony Uchwałą Nr XXXV/11/2013 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 21 lutego 2013 r. Podstawowym założeniem programu (PONE) jest zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych w trakcie spalania paliw w sektorze komunalno - bytowym. Będzie to możliwe dzięki ograniczeniu zapotrzebowania na paliwa, w szczególności te charakteryzujące się wysokimi wskaźnikami emisyjności. W ramach projektu zakłada się częściowe finansowanie inwestycji polegających na wymianie źródeł ciepła, z uwzględnieniem pozyskania odnawialnych źródeł energii. Działania te mają poprawić stan jakości powietrza, stan środowiska naturalnego oraz warunki życia mieszkańców miasta Skarżyska-Kamiennej i okolic.

2.2. Hałas

Źródłem hałasu na terenie gminy Skarżysko-Kamienna jest przede wszystkim komunikacja samochodowa. Drogami o największej uciążliwości są drogi krajowe (nr 7 - relacji Kraków - Kielce - Skarżysko-Kamienna - Radom - Warszawa oraz nr 42 relacji Ostrowiec Świętokrzyski - Skarżysko-Kamienna - Końskie - Żarnów). Szlaki te krzyżują się w Skarżysku-Kamiennej, w centralnej części miasta i stanowią jego główne ulice, czyniąc z niego ważny i bardzo przeciążony węzeł komunikacyjny.

Stan infrastruktury komunikacyjnej - drogi gminne i powiatowe - na terenie gminy Skarżyska-Kamiennej ()

Wyszczególnienie	Droga (w km)		
	długość jezdni ogółem	nawierzchnia twarda	nawierzchnia nie ulepszona, gruntowa
drogi gminne	93,8	59,3	34,5
drogi powiatowe	52,148	45,893	6,255

Źródło: Miasto Skarżysko-Kamienna. Informator statystyczny, 2013

Na terenie miasta działa przedsiębiorstwo Miejska Komunikacja Samochodowa w Skarżysku-Kamiennej Sp. z o.o., która zarządza taborem w ilości 40 autobusów (3 487 miejsc w autobusach) funkcjonujących na 22 liniach komunikacyjnych (źródło: Miasto Skarżysko-Kamienna. Informator statystyczny, 2013). W roku 2013 ponad 2 mln pasażerów przewiezionych zostało środkami komunikacji miejskiej.

Na terenie gminy liczba samochodów prywatnych w 2013 wynosiła: 21 289 samochodów osobowych, 135 samochodów ciężarowych, 1 226 motocykli i 711 motorowerów.

Badania hałasu komunikacyjnego na terenie Skarżyska-Kamiennej prowadzone były w 2013 roku. W roku 2014 nie były prowadzone badania hałasu na terenie miasta.

Wyniki pomiarów hałasu na terenie Skarżyska-Kamiennej w roku 2013:

Wyniki pomiarów hałasu na terenie Szkoły Podstawowej nr 1 w roku 2019.						
Rejon badań	Rodzaj terenu	Data pomiaru	Wynik		Norma*	Przekroczenie
Pkt.1 – ul. Piłsudskiego	zabudowa wielorodzinna	16.05 - 06.10.2013	L _{AeqD}	66,5	68	-
			L _{AeqN}	56,2	59	-
	szkoła		L _{AeqD}	65,5	64	1,5
			L _{AeqN}	56,2	65	-
Pkt.2 – Al. Niepodległości	zabudowa wielorodzinna	29 - 30. 07.2013	L _{AeqD}	65,1	56	0,1

Źródło: WIOŚ w Kielcach

*wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz. U. z 2014. poz. 112)

Hałas związany z komunikacją i transportem kolejowym jest mniej uciążliwy dla mieszkańców, ponieważ dotyczy tylko terenów w pobliżu trakcji kolejowej (zasięg uciążliwości hałasu wynosi do ok. 300 m) i jest związany z częstotliwością ruchu pociągów i ich rodzajów (pasażerskie czy towarowe).

Hałas przemysłowy ma charakter lokalny. Hałas emitowany przez przemysł, może być jednak uciążliwy dla mieszkańców, zwłaszcza w najbliższym sąsiedztwie.

2.3. Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe na terenie miasta Skarżysko-Kamienna to rzeka Kamienna i jej dopływy: Kamionka, Bernatka (dawna, historyczna nazwa Milica) i Oleśnica oraz zbiorniki wodne (rekreacyjny, przeciwpowodziowy): Rejów (powierzchnia 28,5 ha) i Bernatka (1,71 ha).

Na terenie miasta nie ma punktów monitoringu wód powierzchniowych. W najbliższej okolicy na rzece Kamiennej znajduje się 5 takich punktów – Bzin, Michałów,

Nietulisko, Krasków, Wola Pawłowska. Rzeka Kamienna objęta jest siecią monitoringu krajowego, w zakresie podstawowym.

Wyniki badań rzeki Kamiennej w 5 badanych punktach pomiarowych w roku 2013 :

<i>Nazwa jednolitej części wód</i>	<i>Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego</i>	<i>Km biegu rzeki</i>	<i>Klasa elementów biologicznych</i>	<i>Klasa elementów fizyko-chemicznych</i>	<i>Stan/potencjał ekologiczny*</i>
Kamienna do Bernatki	Kamienna-Bzin	112,3	III	II	słaby.
Kamienna od Żarnówki do Zb. Brody Iłżeckie	Kamienna - Michałów	85,0	IV	I	umiarkowany
Kamienna od Zb. Brody Iłżeckie do Świśliny	Kamienna - Nietulisko	67,7	IV	II	słaby
Kamienna od Świśliny do Przepaści	Kamienna - Krasków	48,0	IV	II	słaby
Kamienna od Przepaści do ujścia	Kamienna – Wola Pawłowska	6,2	IV	PSD	słaby

Źródło: WIOŚ w Kielcach

Z badań przeprowadzonych w latach 2009-2011 na rzece Kamiennej wynika, że Kamienna prowadzi wody III (wody zadowalającej jakości (spełniające wymagania dla wód powierzchniowych wykorzystywanych do spożycia po typowym uzdatnieniu fizycznym, wykazujące umiarkowany wpływ oddziaływań antropogenicznych) i IV klasy wody niezadowalającej jakości (spełniające wymagania dla wód powierzchniowych wykorzystywanych do spożycia po wysokosprawnym uzdatnieniu fizycznym, wykazujące zmiany ilościowe i jakościowe w populacjach biologicznych na skutek oddziaływań antropogenicznych) o umiarkowanym i słabym potencjale ekologicznym.

2.4. Wody podziemne

Na terenie Skarżyska-Kamiennej wody podziemne o znaczeniu użytkowym występują w zbiornikach: triasowym, jurajskim i czwartorzędowym, a ponadto znajduje się tu Główny Zbiornik Wód Podziemnych: nr 415 – Górna Kamienna. Z wód podziemnych tego zbiornika korzysta ujęcie wody Skarżysko-Kamienna – Bzin, jego zasoby dyspozycyjne wynoszą 24 500 m³/d.

Miasto Skarżysko-Kamienna - na koniec 2014 roku - posiada pełne zwodociągowanie (sieć rozdzielcza liczy 162,6 km długości i 5 019 przyłączy, z sieci korzysta 97% mieszkańców), a także rozdzielczy system kanalizacyjny (długość miejskiej sieci kanalizacyjnej wynosi 152,7 km i 3 092 przyłączy, z sieci korzysta 91 % ludności) oraz sieć kanalizacji deszczowej (69,3 km).

Badania monitoringowe wód podziemnych na terenie miasta Skarżyska-Kamiennej prowadzono w sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego w 1 punkcie pomiarowym w roku 2013.

Wyniki badań wód podziemnych przeprowadzonych w punkcie pomiarowym w Skarżysku-Kamienna w roku 2013:

Numer otworu	Stratygrafia	Charakter zwierciadła	Użytkowanie terenu	Klasa jakości wody w punkcie w latach:
				2013
412	trias środkowy	napięte	zabudowa miejska luźna	II

Źródło: WIOŚ w Kielcach

W badanym punkcie wody wykazały II klasę – wody dobrej jakości, w których wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby. Wody z tego ujęcia poprawiły swoją jakość, ponieważ w okresie wcześniejszym wykazywały III klasę jakości (zadowalającą).

Wykaz separatorów na terenie Skarżyska-Kamiennej w 2014 r.:

Symbol	Lokalizacja
Separator lamelowy PSW LAMELA, osadnik o przepływie poziomym posadowionym na płycie fundamentowej o objętości czynnej min. 5 m ³ , obszar zlewni o powierzchni 6,65 ha. Ilość odprowadzonych wód opadowych nie przekroczy Q=24l/s	W rejonie ul. Legionów (koło Kościółka) w Skarżysku-Kamiennej, wylot do rzeki Kamiennej w km 122+500
Separator koalestencyjno-cyrkulacyjny wód deszczowych i odstoynych szlamowych umiejscowionych przed wylotem kanału z obszaru zlewni o powierzchni 68,7 ha. Ilość odprowadzonych wód opadowych nie przekroczy Q=482 l/s	W rejonie ul. Zwycięzców, róg z ulicą Sosnową w Skarżysku-Kamiennej - wylot do rzeki Kamiennej w km 127+000
Separator lamelowy PSW LAMELA osadnik wirowy, obszar zlewni -145,20ha. Ilość odprowadzonych wód opadowych nie przekroczy Q=295 l/s	W rejonie ul. Kasztanowej w Skarżysku-Kamiennej, wylot do rzeki Bernatki w km 0+414
Osadnik wirowy V2B1 zintegrowany z wkładem lamelowym. Odprowadzenie wód opadowych z powierzchni zlewni 33,2 ha nie przekroczy Q max=141 l/s	W rejonie ul. Bobowskich i Wschodniej w Skarżysku-Kamiennej, wylot do rzeki Oleśnicy w km 2+150
Separator lamelowy PSW LAMELA 60/600. Ilość odprowadzonych wód opadowych z obszaru o powierzchni 4,5 ha nie przekroczy Qmax=95,01 l/s	W rejonie ul. Słonecznej (Wioślarskiej) w Skarżysku-Kamiennej, wylot do rzeki Kamionki w km 0+190
Osadnik wirowy V2B1 zintegrowany z wkładem lamelowym. Ilość odprowadzonych oczyszczonych ścieków Qmax=112 l/s	W rejonie ul. Nowej i Dygasińskiego w Skarżysku-Kamiennej do istniejącego rowu wzdłuż drogi krajowej Nr 7 w km 515+182

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” za lata 2013-2014

Separator koalescencyjny z osadnikiem typu :SEP30/300-1-3,0	W pasie drogowym ul. Asfaltowej (dz. ew. nr 1/77) w Skarżysku-Kamiennej
Separator lamelowy 2 x ESL 140/1400S. Ilość odprowadzanych ścieków Q _{max} = 1400l/sek	W rejonie ulic Niepodległości – Szydłowiecka na działce gminnej – wylot do Rowu Komornickiego

Źródło: Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej

2.5. Gospodarka odpadami

2.5.1. Odpady niebezpieczne

Podstawowym źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych jest działalność przemysłowa i usługowa. Odpady niebezpieczne powstają również w gospodarstwach domowych, służbie zdrowia, budynkach administracyjnych itp..

Na obszarze gminy nie ma zlokalizowanych czynnych składowisk odpadów niebezpiecznych ani mogilnika do składowania przeterminowanych środków ochrony roślin. Odpady niebezpieczne są wywożone poza teren gminy do unieszkodliwienia lub przetworzenia.

Zorganizowane zbieranie odpadów niebezpiecznych występuje w niektórych placówkach:

- zużyty sprzęt RTV i AGD w sklepach sprzedających takie produkty
- baterie - pojemniki na baterie znajdują się w sklepach, obiektach administracyjnych, w tym: w szkołach
- przeterminowane leki - w 10 aptekach w mieście.

Ponadto sprzęt elektroniczny i elektryczny, także zawierający części niebezpieczne można oddawać bez limitów ilościowych do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

W gminie obowiązuje „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2015”, zgodnie z którym przyjęto, że w roku 2011 na terenie miasta znajdowało się 1 804 Mg (tj. 120 254 m²) wyrobów zawierających azbest. Do roku 2015 planowano usunięcie ok. 30 tys m² azbestu znajdującego się na budynkach i budowlach (średniorocznie powinno być usuwane ok. 5 700 m² azbestu).

Mieszkańcy mogą zwracać się z wnioskami o sfinansowanie wywozu i utylizacji wyrobów zawierających azbest.

Ilość zebranych odpadów azbestowych na terenie miasta:

<i>Rok</i>	<i>Ilość zebranego azbestu [m²]</i>	<i>Kwota brutto (zł)</i>	<i>Źródła środków</i>
2013	7 570,91	22 485,60	Środki własne
2014	13 970,00	43 150,82	Dofinansowanie z WFOŚiGW w kwocie 36 678,20 zł

Źródło: Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej

2.5.2. Odpady z sektora gospodarczego

Na terenie miasta do grupy największych wytwórców odpadów z sektora gospodarczego w Skarżysku-Kamiennej należą: Celsius Sp. z o.o., PKP Cargo, MESKO S.A., PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna, WTÓRPOL oraz Szpital Powiatowy.

Odbiorem odpadów gospodarczych od poszczególnych wytwórców z terenu gminy zajmują się specjalistyczne firmy, posiadające odpowiednie zezwolenia w tym zakresie.

2.5.3. Odpady komunalne

Gmina Skarżysko-Kamienna - zgodnie z "Planem gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2012-2018" - należy do Regionu 6 gospodarki odpadami komunalnymi. Regionalną instalacją do przetwarzania odpadów jest RIPOK w Końskich (ul. Spacerowa).

Od 1 lipca 2013 roku weszły w życie przepisy o przejęciu obowiązków gospodarowania odpadami przez gminy i ponoszenia opłat przez wytwórców. Nowy system odbioru odpadów został wprowadzony na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w wymaganym terminie. Prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych (segregacja „u źródła”), indywidualni wytwórcy odpadów gromadzą je w oznakowanych workach lub pojemnikach (przeznaczonych do segregacji odpadów), z podziałem na następujące frakcje:

- papier i tektura - kolor niebieski
- szkło kolorowe i bezbarwne – kolor zielony
- metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe - kolor żółty
- odpady ulegające biodegradacji oraz odpady zmieszane – kolor brązowy.

Właściciele nieruchomości zobowiązani są we własnym zakresie do wyposażenia nieruchomości w odpowiednią ilość pojemników do gromadzenia odpadów komunalnych. Wyselekcjonowane odpady są odbierane przez wyspecjalizowane firmy z nieruchomości według ustalonych harmonogramów. W zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej oraz na terenach ogródków działkowych dopuszcza się unieszkodliwianie frakcji odpadów ulegających biodegradacji, w tym odpadów zielonych poprzez kompostowanie pod warunkiem nie stwarzania uciążliwości dla ludzi.

Gmina Skarżysko-Kamienna podzielona jest na 4 sektory pod względem odbierania odpadów obejmujące:

- sektor I - osiedla: Dolna Kamienna I, Dolna Kamienna II, Górna Kolonia-Młodzawy, Łyżwy, Rejów, Skalka, Usłów, Zachodnie
- sektor II - osiedla: Borki, Bór, Bzinek, Książęce, Metalowiec, Place, Pogorzałe, Paryska
- sektor III - osiedla: Kolejowe, Milica, Odrodzenia, Piłsudskiego, Przylesie,
- sektor IV - osiedla: Przydworcowe i Żeromskiego.

W gminie odpady komunalne od właścicieli nieruchomości zbierane są przez firmy wyłonione w postępowaniu przetargowym. Odpady z nieruchomości odbierane są według harmonogramów.

Mieszkańcy mogą również oddawać posegregowane odpady komunalne w dowolnej ilości nieodpłatnie do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (ul. Mościckiego 43). Odpady są przyjmowane tylko z indywidualnych gospodarstw, ze wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowej.

Ilość zebranych odpadów zmieszanych i segregowanych na terenie miasta:

Rok	Ilość zebranych odpadów zmieszanych	Ilość selektywnie zebranych odpadów
2013	6 801,70	4 343,10
2014	2 098,10	9 949,50

Źródło: Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej

Struktura zebranych odpadów komunalnych w Mg w Skarżysku-Kamiennej:

Wyszczególnienie	2013	2014
zmieszane odpady komunalne	6 801,70	2 098,10
odpady wielkogabarytowe	104,30	118,10
odpady budowlane, remontowe	789,50	1 311,00
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	11,70	5,90
przeterminowane leki	0,30	0,40
zmieszane odpady opakowaniowe	144,60	194,80
papier i tektura	352,30	1 157,30
tworzywa sztuczne	1 977,90	4 484,20
odpady ze szkła	378,80	363,90
inne frakcje odpadów zbierane selektywnie	16,30	49,10
pozostałe odpady	567,40	2 194,80
suma zebranych odpadów (zmieszane i selektywne)	11 144,80	12 047,60

Źródło: Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej

Na terenie Skarżyska-Kamiennej zebrano odpady ulegające biodegradacji w ilości

- w roku 2013 - 352,00 Mg,
- w roku 2014 - 1 157,00 Mg.

Odpady powstałe z mechanicznej obróbki odpadów i przekazane na składowisko wyniosły:

- w roku 2013 - 460,50 Mg
- w roku 2014 - 225,73 Mg.

2.6. Promieniowanie elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne na terenie województwa świętokrzyskiego mierzone jest w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys., innych miastach i terenach wiejskich.

Pomiary promieniowania elektromagnetycznego na terenie Skarżyska-Kamiennej, za lata 2013 i 2014:

Rok	Miejsce pomiaru	Średnie arytmetyczne	
		zwiększonych wartości skutecznych natężeń PEM V/m	z uśrednionych wartości natężeń PEM dla danego obszaru usytuowania województwa
2013	ul. Sikorskiego 10 (przy obelisku)	0,10	0,18
2014	Al. Niepodległości (przy pomniku)	0,15	0,23

Źródło: WIOŚ w Kielcach

Na terenie miasta Skarżysko-Kamienna promieniowanie elektromagnetyczne nie jest znaczące. W żadnym punkcie pomiarowym na terenie województwa nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Obszary o potencjalnym oddziaływaniu pól elektromagnetycznych – stan na dzień 31.12.2014r.:

Lokalizacja	Powierzchnia (ha)	Krótką charakterystyka obszaru
ul. Mościckiego	0,0669	Stacja elektroenergetyczna 110/6kV Zakłady Metalowe 1. Obiekt ogrodzony i zamknięty przed dostępem osób nieupoważnionych. Na terenie stacji nie występują przekroczenia dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego. Pola elektromagnetyczne emitowane przez urządzenia zamykają się w granicach obiektu i nie wpływają niekorzystnie na otoczenie.
ul. Mościckiego	0,1559	Stacja elektroenergetyczna 110/6kV Zakłady Metalowe 2. Obiekt ogrodzony i zamknięty przed dostępem osób nieupoważnionych. Na terenie stacji nie występują przekroczenia dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego. Pola elektromagnetyczne emitowane przez urządzenia zamykają się w granicach obiektu i nie wpływają niekorzystnie na otoczenie.
ul. Jodłowa	2,0269	Stacja elektroenergetyczna 110/15kV Bór. Obiekt ogrodzony i zamknięty przed dostępem osób nieupoważnionych. Na terenie stacji nie występują przekroczenia dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego. Pola elektromagnetyczne emitowane przez urządzenia zamykają się w granicach obiektu i nie wpływają niekorzystnie na otoczenie.
ul. Piękna	0,8018	Stacja elektroenergetyczna 110/15kV Podemłynek. Obiekt ogrodzony i zamknięty przed dostępem osób nieupoważnionych. Na terenie stacji nie występują przekroczenia dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego. Pola elektromagnetyczne emitowane przez urządzenia zamykają się w granicach obiektu i nie wpływają niekorzystnie na otoczenie.

ul. Rzeźniana	0,8606	Stacja elektroenergetyczna 110/15kV Skarżysko Południe. Obiekt ogrodzony i zamknięty przed dostępem osób nieupoważnionych. Na terenie stacji nie występują przekroczenia dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego. Pola elektromagnetyczne emitowane przez urządzenia zamykają się w granicach obiektu i nie wpływają niekorzystnie na otoczenie.
ul. Wiejska	0,9692	Stacja elektroenergetyczna 110/15kV Skarżysko Północ. Obiekt ogrodzony i zamknięty przed dostępem osób nieupoważnionych. Na terenie stacji nie występują przekroczenia dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego. Pola elektromagnetyczne emitowane przez urządzenia zamykają się w granicach obiektu i nie wpływają niekorzystnie na otoczenie.

Źródło: Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej

2.7. Gleby

Powierzchnia użytków rolnych ogółem według danych Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej (stan na 31.12.2014r.) wynosi 2 132,4891 ha. W poszczególnych klasach jest:

- klasa III – 1,1453 ha,
- klasa IV – 860,7666 ha,
- klasa V – 668,4033 ha,
- klasa VI – 602,1739 ha.

Nie użytki rolne stanowią 105,8735 ha.

2.8. Przyroda

Wskaźnik lesistości dla Skarżysko-Kamiennej wynosi 38,4%, co jest ilością znaczącą dla terenów miejskich. Powierzchni gruntów leśnych wynosi 2 540,25 ha (GUS, 2013).

Na terenie gminy Skarżysko-Kamienna znajdują się obszary objęte ochroną:

- Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu (zajmowana powierzchnia na terenie miasta - 180 ha)
- Obszar „Natura 2000” mający znaczenie dla Wspólnoty „Lasy Suchedniowskie” PLH260041 (zajmowana powierzchnia na terenie miasta - 78,65 ha)
- Obszar „Natura 2000” mający znaczenie dla Wspólnoty „Lasy Skarżyskie” PLH260011 (zajmowana powierzchnia na terenie miasta - 436,8580 ha)
- pomniki przyrody:
  - dąb szypułkowy – numer rejestru: 271
  - dąb szypułkowy – numer rejestru: 273
  - dąb szypułkowy – numer rejestru: 319
  - dąb szypułkowy – numer rejestru: 262
  - dęby szypułkowe (3 sztuki) – numer rejestru: 257
  - dąb szypułkowy (2 sztuki) – numer rejestru: 259
  - klon pospolity – numer rejestru: 269
  - skały „Skałka Rejowska” – stół skalny – numer rejestru: 224
- Archeologiczny rezerwat „Rydno”.

3. Cele i zadania zapisane w „Programie Ochrony Środowiska...”

Celem Strategicznym zapisanym w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” jest:

„Zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju Miasta Skarżyska-Kamiennej przy poprawie stanu i podniesienia walorów przyrody oraz minimalizacji zagrożeń dla środowiska.”

Dla realizacji tego celu wyznaczono działania w podziale na zadania dotyczące poszczególnych komponentów środowiska.

1. Ochrona powietrza atmosferycznego

- zmniejszenie zapotrzebowania na energię – termomodernizacja budynków, modernizacja źródeł ciepła i sieci ciepłowniczej, podłączenia do lokalnych sieci ciepłowniczych, rozwój sieci gazowej,
- ograniczenie emisji przemysłowej (m.in.: montowanie reduktorów emisji zanieczyszczeń, wprowadzenie technologii czystszej spalania węgla), propagowanie nowoczesnych technologii w przedsiębiorstwach,
- modernizacja systemu komunikacyjnego w celu zmniejszenia emisji spalin,
- popularyzacja ekologicznych źródeł energii – budowa sieci gazowych, modernizacja sieci elektroenergetycznych oraz popularyzacja odnawialnych źródeł energii.

2. Ochrona przed hałasem

- modernizacja dróg (poprawa stanu nawierzchni),
- tworzenie pasów zieleni ochronnej wzdłuż szlaków komunikacyjnych,
- budowa ekranów dźwiękochłonnych przy uciążliwych akustycznie drogach (w miarę potrzeb),
- ochrona przed hałasem przemysłowym – planowane jest monitorowanie stanu technicznego oraz zabezpieczeń urządzeń produkcyjnych, egzekwowanie montażu urządzeń wyciszających,
- uwzględnianie zagrożeń związanych z hałasem w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3. Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych

- racjonalizacja gospodarki wodnej poprzez rozbudowę (na terenach inwestycyjnych) lub modernizację sieci wodociągowej,
- kontynuacja budowy sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- prowadzenie monitoringu stanu i poziomu rzek oraz zbiorników wodnych,
- prowadzenie monitoringu i właściwej ochrony oraz eksploatacji wód podziemnych.

4. Gospodarka odpadami

Przewidywane działania w ramach „Planu Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego Utylizator”:

- podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gmin wchodzących w skład Związku, co wpłynie na zmniejszenie zagrożenia środowiska przez spalanie odpadów w gospodarstwach i wywożenie odpadów do lasów,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych trafiających na docelowe składowiska – przez wprowadzenie powszechnego systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- zwiększenie ilości odzyskiwanych odpadów metalowych, szklanych, plastikowych oraz papieru – segregacja „u źródła”,
- zwiększenie możliwości wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych – segregacja „u źródła”,
- zwiększenie (docelowo do poziomu limitów odzysku i recyklingu) ilości odzyskiwanych odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, niebezpiecznych oraz opakowaniowych,
- zmniejszenie ilości odpadów niebezpiecznych (azbest, akumulatory, sprzęt AGD, opony itp.) trafiających na „dzikie wysypiska”,
- szersze wprowadzenie odbioru odpadów innych niż komunalne „na telefon”.

5. Ochrona gleb i powierzchni ziemi

- zachowanie powierzchni trwałych użytków zielonych,
- zapobieganie erozji gleb,
- ochrona zasobów kopalin (obowiązek wykonywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów górniczych złóż kopalin),
- kontynuowanie prac w zakresie poszukiwania, rozpoznawania i dokumentowania złóż kopalin,
- zapobieganie nielegalnemu wydobyciu złóż,
- właściwa rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

6. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

- poszukiwanie niskokonfliktowych miejsc przy lokalizacji kolejnych urządzeń mogących wytwarzać promieniowanie elektromagnetyczne,
- wprowadzanie stref ograniczonego użytkowania (w razie potrzeby).

7. Ochrona środowiska przyrodniczego

- zachowanie obecnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych miasta Skarżysko-Kamienna,
- wszelkie działania inwestycyjne w zakresie rozbudowy infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku,
- zwiększenie skuteczności planowania przestrzennego,
- zachowanie terenów leśnych oraz innych terenów zielonych,
- przestrzeganie zasad i obowiązujących przepisów na obszarach krajobrazu chronionego,
- właściwe zagospodarowanie terenów nadrzecznych i zbiorników wodnych,
- egzekwowanie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Skarżysko-Kamienna,

- ochrona jakości powietrza, wód i gleby,
- monitoring zagrożeń środowiska,
- edukacja ekologiczna.

8. Przyjazny środowisku naturalnemu rozwój gospodarczy

- wspieranie stosowania technologii przyjaznych środowisku,
- popularyzowanie stosowania źródeł energii odnawialnej,
- preferowanie na terenie miasta przedsięwzięć rozwoju przemysłu przyjaznego środowisku,
- lokalizowanie przemysłu na terenach uwzględnionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, na terenach dostępnych komunikacyjnie i poza obszarami o najwyższych walorach środowiskowych i terenami zwartej zabudowy miejskiej.

9. Minimalizacja zagrożeń dla środowiska

- intensyfikacja współpracy międzygminnej i koordynacja działań z zakresu minimalizacji zagrożeń oraz likwidacji skutków zaistniałych zdarzeń.

10. Edukacja ekologiczna

- prowadzenie edukacji ekologicznej dla dzieci i młodzieży podczas zajęć w przedszkolach, w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych oraz w ramach dodatkowych zajęć pozalekcyjnych,
- prowadzenie edukacji dla dorosłych w ramach działalności informacyjnej samorządu oraz innych instytucji miejskich,
- opracowywanie programów edukacyjnych przez placówki oświatowe we współpracy z jednostkami samorządowymi,
- wspieranie lokalnych inicjatyw proekologicznych, dotyczących m.in. ochrony obszarów o walorach przyrodniczych, pomników przyrody, popularyzacji ekologicznych systemów grzewczych i termomodernizacji.

4. Realizacja zadań zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” w latach 2013 i 2014

Realizacja zadań zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” w latach 2013 i 2014 przedstawiona w układzie zagadnień przyjętych w powyższym dokumencie.

Poniższe zestawienia zostały wykonane na podstawie informacji z poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej.

4.1. Ochrona powietrza atmosferycznego

Zadania inwestycyjne w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego - stopień wykonania w latach 2013-2014:

Zadanie	Stopień wykonania	Wydatkowane środki w zł	
		2013	2014
Oszczędność energii w sektorze publicznym – termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Skarżysku-Kamiennej	W okresie sprawozdawczym inwestycje nie były wykonywane	-	-
Przebudowa sieci ciepłowniczej, węzłów cieplnych wraz z ich monitoringiem i regulacją na osiedlu Mickiewicza i Spółdzielcza	Zadanie wykonane w zakresie przebudowy odcinka 1,53 km sieci ciepłowniczej	1 073 752,62 (WFOŚiGW - 945 365,00)	-
Modernizacja części ciśnieniowej z wymianą orurowania kotła WR-25 nr 2 Centralna Ciepłownia	Zadanie wykonane	41 000,00	-
Modernizacja odcinka sieci ciepłowniczej między budynkami Kossaka 4	Zadanie wykonane w zakresie modernizacji odcinka 0,21 km sieci ciepłowniczej	63 452,33	-
Przebudowa sieci ciepłej w rejonie ulicy Okrzei i Mickiewicza	Zadanie wykonane w zakresie przebudowy odcinka 0,17 km sieci ciepłowniczej	-	177 067,88
Przebudowa sieci ciepłej w ulicy Zielnej i Niepodległości	Zadanie wykonane w zakresie przebudowy odcinka 0,104 km sieci ciepłowniczej	-	81 300,95
Przebudowa sieci ciepłej w ulicy Niepodległości w Skarżysku-Kamiennej	Zadanie wykonane w zakresie przebudowy odcinka 0,1113 km sieci ciepłowniczej	-	233 233,14
Przebudowa sieci ciepłowniczej, węzłów cieplnych wraz z ich monitoringiem i regulacją na osiedlu Przydworcowa C i Moniuszki	Zadanie wykonane w zakresie przebudowy odcinka 1,14 km sieci ciepłowniczej	-	1 098 698,00 (WFOŚiGW - 967 805,00)
Rozbudowa sieci gazowej	Wykonanie ok. 1 km przyłączy do sieci gazowej	Wydatki poniesione przez Zakład Gazowniczy	
Zakup 4 szt. ekologicznych autobusów marki "MAN MIDI" spełniających wymogi "euro 2" oraz samochodu ciężarowego marki "PEUGEOT" spełniającego wymogi "euro 5"	Zadanie wykonane	-	320 000,00

W zakresie ochrony powietrza na terenie miasta Skarżyska-Kamiennej zrealizowano, jako zadania nieinwestycyjne:

- przyjęto „Program ograniczenia niskiej emisji ze szczególnym uwzględnieniem zanieczyszczeń: pył PM10, pył PM2,5 oraz benzo(a)piren opracowany dla Miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2013-2020” przyjęty uchwałą w roku 2013 – uchwała Nr XXXV/11/2013 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 21.02.2013r..

4.2. Ochrona przed hałasem

Zadania inwestycyjne Zarządu Dróg Powiatowych w Skarżysku-Kamiennej z zakresu rozbudowy i modernizacji infrastruktury drogowej wykonane w latach 2013-2014 na terenie Skarżyska-Kamiennej:

Zadanie	Realizacja zadania	Wydatkowane środki w zł	
		2013	2014
Budowa ul. 3-go Maja	14.02.2013 - 21.10.2013	7 880 646,98 (ZDP - 2 510 618,04 Gmina - 2 370 028,94 NPPDL - 3 000 000)	-
Przebudowa drogi powiatowej ul. Pięknej na odcinku od ul. 1-go Maja do ul. 3-go Maja wraz z budową kanalizacji deszczowej w Skarżysku-Kamiennej	08.02.2013 - 20.08.2013	2 066 551,13 (ZDP - 1 079 411,13 NPPDL - 987 140)	-
Przebudowa ul. Tysiąclecia na odcinku od ul. Słowackiego do skrzyżowania z Al. Piłsudskiego w Skarżysku-Kamiennej	27.08.2013 - 30.09.2013	75 546,60 (ZDP - 30 218,64 Spółdzielnia Mieszkaniowa - 45 327,96)	-
Przebudowa ul. Kopernika w Skarżysku-Kamiennej wraz z przebudową przepustów od km 1+583 do km 2+028	8.09.2013 - 30.11.2013	307 320,81 (ZDP - 114 901,32 MAiC - 192 419,49)	-
Przebudowa drogi powiatowej ul. Rycerska w Skarżysku-Kamiennej	16.09.2014 - 14.11.2014	-	516 132,03 (ZDP - 147 723,03 MAiC - 368 409)
Rozbudowa drogi powiatowej ul. Metalowców wraz z przebudową infrastruktury technicznej oraz budową „małego ronda” na skrzyżowaniu z ul. Paryską i Norwida w Skarżysku-Kamiennej	03.07.2014 - 22.12.2014	-	4 492 579,72 (ZDP - 2 581 633,72 Gmina - 100 000 NPPDL - 1 810 946)
Przebudowa ul. 1-go Maja w granicach istniejącego pasa drogowego wraz z budową chodnika i przebudową istniejących zjazdów	15.10.2014- 14.11.2014	-	311 088,40 (100% ZDP)

*Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” za lata 2013-2014*

Zadania inwestycyjne z zakresu rozbudowy i modernizacji infrastruktury drogowej wykonane w latach 2013-2014 na terenie Skarżyska-Kamiennej:

Zadanie	Stopień wykonania	Wydatkowane środki w zł	
		2013	2014
Budowa drogi łączącej ul. Staffa i ul. Spokojną	Wykonanie dokumentacji inwestycji	30 135,00	-
Budowa parkingu w rejonie ul. Widokowej	Inwestycja zakończona	-	170 740,00
Budowa zatoki autobusowej w ul. Okrzei	Wykonanie dokumentacji inwestycji	14 883,00	-
Budowa zjazdu z ul. Wojska Polskiego (droga krajowa 42) na działkę nr geod. 67/9	Inwestycja w trakcie realizacji	-	-
Przebudowa dróg wewnątrzosiadlowych w osiedlu Milica i Przylesie	Inwestycja w trakcie realizacji	-	54 698,10
Przebudowa ul. Chłodnej i ul. Spacerowej (od Chłodnej do Spacerowej i od ul. Żurawiej do Jastrzębiej) i ul. Wspólnej (od 1 Maja do Limanowskiego)	W okresie sprawozdawczym inwestycje nie były wykonywane, dokumentacja wykonana w 2011r.	-	-
Przebudowa ul. Wiklinowej	Realizacja zadania rozpoczęta, dokumentacja wykonana w 2012r.	39 975,00	-
Rozbudowa parkingu w rejonie ul. Armii Krajowej, Spółdzielczej i Powstańców Warszawy	Inwestycja zakończona	-	314 334,45
Rozbudowa ul. Gajowej	Inwestycja w trakcie realizacji	-	2 000,00
Rozbudowa ul. Torowej na odcinku od ul. Kasińskiego do ul. Kasztanowej	Inwestycja w trakcie realizacji	395 101,05	-
Odbudowa ul. Działkowej	Inwestycja zakończona	-	623 743,44
Rozbudowa ul. Konopnickiej	Inwestycja zakończona	1 763 863,19	-
Przebudowa ulic w osiedlach Rejów i Zachodnie	Inwestycja w trakcie realizacji	1 641 097,57	-
Przebudowa ul. Słonecznej	Inwestycja zakończona	2 126 264,28	-
Przebudowa ul. Sportowej	Inwestycja w trakcie realizacji	1 293 149,91	-

4.3. Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych

Zadania inwestycyjne z zakresu gospodarki wodnej – rozbudowy infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej wykonane w latach 2013-2014 na terenie Skarżyska-Kamiennej:

Zadanie	Stopień wykonania	Wydatkowane środki w zł	
		2013	2014
Budowa wodociągu w ul. Spółdzielczej odcinek od ul. Szydłowieckiej do budynku nr 97	Zadanie wykonane ze środków MPWiK Sp z o.o. w Skarżysku-Kamiennej Długość wybudowanego odcinka - 0,12 km sieci	-	30 967,21
Budowa wodociągu w ul. Świerkowej- odcinek łączący sieć w ul. Walecznych z siecią w ul. Dębowe	Zadanie wykonane ze środków MPWiK Sp z o.o. w Skarżysku-Kamiennej Długość wybudowanego odcinka - 0,1 km sieci	-	24 560,46
Budowa sieci wodociągowej PEdn125 zlokalizowanej w ulicach Towarowej, Piaskowej i Obywatelskiej	Zadanie wykonane ze środków MPWiK Sp z o.o. w Skarżysku-Kamiennej Długość wybudowanego odcinka - 0,21 km sieci	-	54 600,00
Rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody przy ul. Cichej	Zadanie wykonanie w zakresie zwiększenia wydajności ujęcia do 13 200 m ³ /d	-	13 897 342,02 (Fundusz Spółności - 695 945,85, kredyt - 237 345,31)
Budowa przyłączy kanalizacyjnych dla części os. Pogorzałe - Etap I	Zadanie wykonanie w zakresie 114 szt. przyłączy	328 150,00 (NFOŚiGW - 133 407,56)	-
Budowa przyłączy dla części os. Książęce"- Etap I	Zadanie wykonanie w zakresie 237 szt. przyłączy	762 053,02 (NFOŚiGW - 305 258,65)	-
Budowa przyłączy kanalizacyjnych dla części osiedla Bzinek, osiedla Rejów, osiedla Zachodnie- Etap I	Zadanie wykonanie w zakresie 163 szt. przyłączy	641 005,00 (NFOŚiGW - 260,561,49)	-
Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami do granic posesji dla osiedla Łyżwy, osiedla Usłów, osiedla Podemłynek	Zadanie wykonanie w zakresie 10,7 km sieci	3 676 409,29 (Fundusz Spółności - 2 189 384,34)	-
Budowa kanalizacji sanitarnej w obrębie ul. Ekonomii i ul. Obuwnicznej	Zadanie wykonanie w zakresie 0,5 km sieci	295,491,98	-
Budowa kanalizacji sanitarnej przy ul. 3-go Maja od ul. Pięknej do numeru 289	Zadanie wykonanie w zakresie 0,3 km sieci	321 219,01	-
Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Pogodnej	Zadanie wykonanie w zakresie 0,9 km sieci	409 442,43	-
Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Prostej - Krzywej	Zadanie wykonanie w zakresie 0,3 km sieci	363 086,51	-

*Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” za lata 2013-2014*

Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Krakowskiej od nr 117 do nr 157	Zadanie wykonanie w zakresie 0,5 km sieci	327 405,11	-
Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Żytniej	Zadanie wykonanie w zakresie 0,3 km sieci	158 233,24	-
Budowa kanalizacji sanitarnej od studni przy ul. Rejowskiej 99 do studni w ul. Kossaka	Zadanie wykonanie w zakresie 0,3 km sieci	551 468,68 (Fundusz Spółności - 2 326,42, kredyt - 26 901,68)	-
Budowa przyłączy kanalizacyjnych dla części osiedla Pogorzałe, osiedla Książęce" - Etap II	Zadanie wykonanie w zakresie 170 szt. przyłączy	874 368,38 (NFOŚiGW - 359 166,74)	
Budowa przyłączy kanalizacyjnych dla części osiedla Ustów, osiedla Łyżwy - Etap II	Zadanie wykonanie w zakresie 167 szt. przyłączy	731 863,50 (NFOŚiGW - 189 314,45)	
Budowa przyłączy kanalizacyjnych dla części osiedla Bzinek, osiedla Rejów, osiedla Zachodnie - Etap II	Zadanie wykonanie w zakresie 138 szt. przyłączy	753 711,23 (NFOŚiGW - 249 954,47)	
Budowa przyłączy kanalizacyjnych dla części Skarżysko - Kamienna - Etap III	Zadanie wykonanie w zakresie 37 szt. przyłączy	161 036,07 (NFOŚiGW - 72 466,32)	-
Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków	Zadanie wykonanie w zakresie zwiększenia wydajności oczyszczalni do 14 000 m ³ /d	20 935 568,90 (Fundusz Spółności - 12 210 801,06, kredyt - 88 568,90)	-
Budowa kanalizacji deszczowej w ramach rewitalizacji osiedla Rejów	Zadanie wykonanie w zakresie 1,4 km sieci	1 576 416,00 (RPO WŚ - 133 860,00)	-
Budowa kanalizacji deszczowej na odcinku od skrzyżowania ul. Sokolej z ul. Żeromskiego do skrzyżowania ul. Niepodległości z ul. Zielną	Inwestycja w trakcie realizacji	-	1 226 799,00
Budowa kanalizacji deszczowej na osiedlu Bzinek	Wykonanie dokumentacji inwestycji	-	-

4.4. Gospodarka odpadami

Zadania w zakresie gospodarki odpadami - stopień wykonania w latach 2013 i 2014 w gminie Skarżysko-Kamienna:

Zadanie	Stopień wykonania - opis	Wydatkowane środki w zł	
		2013	2014
Likwidacja dzikich wysypisk	Likwidacja: w roku 2013 - 31 sztuk dzikich wysypisk o pow. 950 m ² i 52 Mg zebranych odpadów w roku 2014 - 38 sztuk dzikich wysypisk o pow. 900 m ² i 139,9 Mg zebranych odpadów	12 604,85	29 386,02
Kontynuacja programu usuwania azbestu	Sukcesywne usuwanie odpadów azbestowych wg zgłoszeń: w roku 2013 - 7 570,91 m ² w roku 2014 - 13 970,00 m ²	22 458,60	43 150,82 (dotacja z WFOŚiGW - 36 678,20)

Koszty funkcjonowania systemu gospodarki odpadami na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2013 i 2014:

Zadanie	Wydatkowane środki w zł	
	2013	2014
Koszty wywozu i zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości	1 420 809,93	3 010 491,36
Wydatki administracyjne związane z obsługą administracyjną systemu gospodarowania odpadami komunalnymi	305 815,30	243 216,45
Wydatki na akcje informacyjno-edukacyjne	37 949,64	-
Wydatki na usunięcie azbestu	22 458,60	43 150,82 (dotacja z WFOŚiGW - 36 678,20)
Wydatki na likwidację dzikich wysypisk	12 604,85	29 382,02
Pozostałe koszty (w tym: akcje,)	5 504,95	3 798,63
Ogółem koszty	1 805 143,27	3 330 039,28

W zakresie zadań organizacyjnych gospodarki odpadami zrealizowano działania:

- Edukowanie ekologiczne mieszkańców w zakresie zasad i efektów funkcjonującego systemu gospodarki odpadami: w 2013 r. - przeprowadzono kampanię edukacyjną na temat nowego systemu gospodarki odpadami. Informacje we wszystkich mediach lokalnych, spotkania z mieszkańcami we wszystkich osiedlach oraz druk i dystrybucja materiałów promocyjnych (ulotek, magnesów, plakatów, zakładerek, toreb)
- Zamieszczanie informacji na stronach internetowych Urzędu Miasta na temat: systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych takich jak: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, odpady budowlane i rozbiórkowe, odpady ulegających biodegradacji, odpady wielkogabarytowe i odpady niebezpieczne
- Od 01.07.2013 r. wprowadzenie nowego systemu gospodarki odpadami:
  - Odpady segregowane w podziale na: papier i tekturę (kolor niebieski), szkło kolorowe i bezbarwne (kolor zielony), metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe (kolor żółty), odpady ulegające biodegradacji oraz odpady zmieszane (kolor brązowy)
  - Odpady z nieruchomości odbierane są według harmonogramów: w zabudowie jednorodzinnej: odpady zmieszane - dwa razy w miesiącu, odpady segregowane - raz w miesiącu, w zabudowie wielorodzinnej: odpady zmieszane - trzy razy w tygodniu, odpady segregowane - raz w tygodniu
  - Odpady wielkogabarytowe i elektrośmieci - odbiór: w zabudowie jednorodzinnej - 1 raz w roku, w zabudowie wielorodzinnej - 1 raz na kwartał
- Zorganizowanie zbierania odpadów niebezpiecznych w niektórych placówkach: zużyty sprzęt RTV i AGD (w sklepach sprzedających takie produkty), baterie (w sklepach, obiektach administracyjnych, w tym: w szkołach), przeterminowane leki (apteki), opony, zużyte akumulatory i inne (w punktach naprawy lub demontażu samochodów)
- Zorganizowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (ul. Mościckiego 43), gdzie mieszkańcy mogą oddawać posegregowane odpady komunalne w dowolnej ilości nieodpłatnie

- Likwidacji dzikich wysypisk odpadów: w roku 2013 zlikwidowano 31 szt. dzikich wysypisk śmieci o powierzchni 950 m², zebrano 52 t. odpadów, koszt wyniósł 12.604,85 zł, w roku 2014 zlikwidowano 38 szt. dzikich wysypisk śmieci o powierzchni 900 m², zebrano 139,9 t. odpadów, koszt wyniósł 29.386,02 zł.

4.5. Ochrona gleb i powierzchni ziemi

W okresie sprawozdawczym na terenie Skarżyska-Kamiennej nie realizowano zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony gleb i powierzchni ziemi.

4.6. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

W „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” przewidziano modernizację sieci energetycznych i GPZ oraz rozwój sieci energetycznej na nowych terenach inwestycyjnych. Realizacją zadań inwestycyjnych zajmuje się oddział PGE Dystrybucja S.A., który nie prowadził w latach 2013 i 2014 na terenie miasta znacznych modernizacji sieci energetycznych i GPZ oraz budowy sieci energetycznych na nowych terenach inwestycyjnych.

4.7. Ochrona środowiska przyrodniczego

W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego nie przedstawiono w omawianym „Programie...” zadań inwestycyjnych, założono działania prośrodowiskowe w zakresie rozbudowy infrastruktury technicznej (zrealizowane zadania przedstawiono w powyższych rozdziałach) oraz zadania organizacyjne wspomagające racjonalne korzystanie z zasobów środowiska naturalnego. Zadania te realizowane są na bieżąco, przez poszczególne wydziały Urzędu Miasta w ramach swych kompetencji.

W 2014 r. Gmina Skarżysko-Kamienna opracowała ekspertyzę dendrologiczną dla 7 pomników przyrody, w tym 2 grupy drzew, znajdujących się na terenie miasta. Na podstawie powyższej ekspertyzy dokonano zabiegów pielęgnacyjnych w obrębie drzewa z gatunku dęb szypułkowy, stanowiącego pomnik przyrody rosnącego przy ul. Kopernika 31. Koszt zadania 3 024,00 zł.

4.8. Przyjazny środowisku naturalnemu rozwój gospodarczy

Zadania inwestycyjne zrealizowane na terenie Skarżyska-Kamiennej w latach 2013 i 2014:

Zadanie	Stopień wykonania	Wydatkowane środki w zł	
		2013	2014
Rozbudowa ścieżek turystycznych pieszych i rowerowych	Inwestycja wykonana z udziałem Środków RPO WŚ 2007-2013	7 380,00	-

W zakresie uporządkowania gospodarki przestrzennej w gminie Skarżysko-Kamienna w okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące działania:

- uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego będący zmianą w części miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zwanego „Centrum” na terenie miasta Skarżyska-Kamiennej zatwierdzony Uchwałą Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej NR XLIII/80/2013 z dnia 30.10.2013r. (ogł. w Dzienniku

Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego poz. 4030 z dnia 06.12.2013r.) wraz z prognozą oddziaływania jego ustaleń na środowisko przyrodnicze

- uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Bilskiego-Bobowskich” na obszarze miasta Skarżyska-Kamiennej zatwierdzony Uchwałą Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej NR XLIII/81/2013 z dnia 30.10.2013r. (ogł. w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego poz. 4031 z dnia 06.12.2013r.) wraz z prognozą oddziaływania jego ustaleń na środowisko przyrodnicze
- uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Ośrodek Rekreacyjny Bzin” na obszarze miasta Skarżyska-Kamiennej zatwierdzony Uchwałą Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej Nr L/41/2014 z dnia 15.05.2014r. (ogł. w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego poz. 1935 z dnia 30.06.2014r.) wraz z prognozą oddziaływania jego ustaleń na środowisko przyrodnicze
- podjęto uchwały o przystąpieniu do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego: „Osiedle Pogorzałe”, „Wyspiańskiego - Grottgera”, „Kraśńskiego - Al. Niepodległości”.

W trakcie sporządzania pozostają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla obszarów w Skarżysku-Kamiennej: „Legionów - Krakowska”, „11 Listopada - Piłsudskiego”, „Góra Parkowa”, „Centrum część C”, „Słoneczna”, „Tysiąclecie - Piłsudskiego”.

4.9. Minimalizacja zagrożeń dla środowiska

W zakresie minimalizacji zagrożeń dla środowiska nie przedstawiono w omawianym „Programie...” zadań inwestycyjnych, założono realizację zadań organizacyjnych, które wymagają współpracy z innymi podmiotami. Zadania te realizowane są na bieżąco, przez poszczególne wydziały Urzędu Miasta w ramach swych kompetencji oraz przez podmioty bezpośrednio – np. statutowo – związane z realizacją zadania.

W roku 2013 na terenie Skarżyska-Kamiennej 87 gospodarstw zostało podtopionych, z czego 22 gospodarstwa otrzymały odszkodowania w wysokości ogółem 39 594,00 zł.

4.10. Edukacja ekologiczna

W zakresie działań edukacyjnych zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców na terenie gminy Skarżysko-Kamienna przeprowadzono w roku 2013 akcję informacyjno-promocyjną dotyczącą wdrożenia nowego systemu gospodarki odpadami. Na ten cel wydatkowano ogółem 37 949,64 zł ze środków własnych.

Ponadto prowadzona była edukacja ekologicznej w placówkach oświatowych na terenie gminy w formie cyklicznych akcji edukacyjnych prowadzonych przez nauczycieli, organizacji konkursów tematycznych oraz akcji "Sprzątanie Świata".

5. Wskaźniki realizacji zadań zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” w latach 2013 i 2014

W poniższych tabelach przyjęto wartość za rok 2012 jako wartość bazową – odniesienie do danych zawartych w „Raporcie z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018 za lata 2011 i 2012”.

Wskaźniki dotyczące infrastruktury technicznej realizowanej na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2013 i 2014:

Wskaźnik	Jednostka	Wartość za rok 2012	Wartość w latach	
			2013	2014
Zaopatrzenie w gaz				
Wskaźnik zgazyfikowania gminy	%	78,3	78,5	78,5
Długość sieci gazowej (sieć główna i rozdzielcza)	km	95,589*	95,440*	174,00* (wraz z przyłączami)
Ilość przyłączy gazowych prowadzących do budynków mieszkalnych	szt.	3	3 576	brak danych
Liczba odbiorców gazu sieciowego	szt.	13 440	13 725	13 918*
Zaopatrzenie w ciepło				
Długość sieci ciepłej*	km	29,6	29,6	30,4
Zaopatrzenie w wodę				
Wskaźnik zwodociągowania gminy	%	96,0	96,1	97*
Długość sieci wodociągowej ogółem**	km	243,7	244,2	245,1
Długość sieci rozdzielczej**	km	162,1	162,1	162,6
Długość przyłączy**	km	81,6	82,1	82,5
Liczba przyłączy sieci wodociągowej do budynków mieszkalnych**	szt.	4 978	5 019	5 047
Ilość ujęć wody**	szt.	4	3	3
Zdolność produkcyjna wodociągów**	m ³ /d	28 159	27 620	30 620
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych**	m ³ /miesz./rok	43,9	43,2	31,6
Ilość stacji uzdatniania wody*	szt.	1	1	1
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków				
Wskaźnik skanalizowania gminy	%	84,0	85,6	91*
Długość sieci kanalizacji sanitarnej**	km	133,6	147	152,7*
Długość sieci kanalizacyjnej ogółem**	km	198,6	216,2	222
Długość sieci sanitarnej z przyłączami**	km	133,8	146,9	152,7
Liczba przyłączy sieci kanalizacyjnej do budynków mieszkalnych**	szt.	2 489	3 092	3 670
Długość sieci deszczowej**	km	64,8	69,3	69,3
Ilość oczyszczalni wód deszczowych**	szt.	7	7	8
Ilość oczyszczalni ścieków komunalnych**	szt.	1	1	1
RLM dla oczyszczalni komunalnych**	liczba	66 000	66 000	65 000*
Zdolność przepustowa oczyszczalni**	m ³ /rok	24 000	24 000	14 000

*Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” za lata 2013-2014*

Ilość ścieków odprowadzanych kanalizacją miejską**	m ³ /rok	8 133	9 187	9 485
Ilość zbiorników bezodpływowych na ścieki	szt.	1 350	1 424	328*
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków*	szt.	5	5	5

Źródło:

Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny, 2012, 2013

*Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej

** Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Skarżysku-Kamiennej

Wskaźniki opisujące gospodarkę odpadami na terenie gminy Skarżysko-Kamienna:

Wskaźniki opisujące gospodarkę odpadami na terenie gminy Skarżysko-Kamienna:				
Wskaźnik	Jednostka	Wartość za rok 2012	Wartość w latach	
			2013	2014
Odpady komunalne				
Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem*	Mg	8 640,40	6 801,70	4 343,10
Selektywnie zebrane odpady komunalne w ciągu roku ogółem*	Mg	6 662,60	2 098,10	9 949,50
Suma zebranych odpadów*	Mg	15 303,00	11 144,80	12 047,60
Odpady niebezpieczne				
Ilość zebranego azbestu*	m ²	9 854,77	7 570,91	13 970,00
Dziki wysypiska				
Powierzchnia istniejących dzikich wysypisk	m ²	2 500*	950	900
Ilość zlikwidowanych dzikich wysypisk	szt.	40*	28*	38
Ilość odpadów komunalnych zebranych ze zlikwidowanych dzikich wysypisk	Mg	87,21*	52	139,9
Osiągnięte poziomy recyklingu				
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania*	%	16,32	3,00	1,46
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkła*	%	75,50	119,00	61,10
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych*	%	71,73	74,00	55,70

Źródło:

Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny, 2012, 2013

*Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej

Wskaźniki opisujące stan i ochronę przyrody i różnorodność biologiczną na terenie gminy Skarżysko-Kamienna:

Wskaźnik	Jednostka	Wartość za rok 2012	Wartość w latach	
			2013	2014
Tereny rolne, leśne i zadrzewienia				
Powierzchnia użytków rolnych	ha	2 207	2 207	2 163,3068*
Powierzchnia gruntów leśnych	ha	2 603,0	2 540,25	2 571,0962*
Lesistość	%	35,7	38,4	39,93*
Obszary chronione				
Powierzchnia Suchedniowsko- Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu**	ha	180	180	180
powierzchnia obszarów Natura 2000**	ha	515,50	515,50	515,50
Ilość pomników przyrody**	szt.	8	8	8
Tereny zieleni				
Liczba parków spacerowo- wypoczynkowych	szt.	2	2	2
Powierzchnia terenów parków	ha	4,1	4,1	4,1
Liczba zieleńców	szt.	6	6	6
Powierzchnia zieleńców	ha	8,2	8,2	8,2
Tereny zieleni ulicznej	ha	2,3	2,3	2,3
Powierzchnia terenów zieleni osiedlowej	ha	52,1	47,78	47,78
Powierzchnia cmentarzy	ha	6,6	6,6	6,6

Źródło:

Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny, 2012, 2013

*Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej

**Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach

6. Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska poniesione w latach 2013-2014 przez Gminę Skarżysko-Kamienna

Zestawienia kosztów realizacji poszczególnych celów ochrony przyrody przewidzianych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” w latach 2013 i 2014 w wyniku realizacji zadań inwestycyjnych (według danych Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej):

Cele ochrony środowiska	Potencjalne źródła środków	Koszty poniesione w latach w zł	
		2013	2014
Ochrona powietrza atmosferycznego	Zakład Gazowniczy Celsius Sp. z o.o. WFOŚiGW Środki własne JST Środki UE	1 178 204,95	1 910 299,97

*Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” za lata 2013-2014*

Ochrona przed hałasem	Środki GDDKiA Środki ZDP RPO WŚ NPPDL MAiC Środki własne JST Środki UE	17 634 534,52	7 279 799,58
Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	MPWiK Sp z o.o. w Skarżysku-Kamiennej Środki własne JST NFOŚiGW Fundusz Spójności RPO WŚ Środki UE	32 571 436,40	15 234 268,69
Gospodarka odpadami	Środki własne JST WFOŚiGW	1 805 143,27	3 330 039,28
Ochrona gleb i powierzchni ziemi	Środki własne JST	Działania realizowane na bieżąco w ramach zadań własnych	Działania realizowane na bieżąco w ramach zadań własnych
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Rejonowy Zakład Energetyczny Skarżysko Środki własne JST	Działania realizowane na bieżąco w ramach zadań własnych	Działania realizowane na bieżąco w ramach zadań własnych
Ochrona środowiska przyrodniczego	Środki własne JST Środki UE	Działania realizowane na bieżąco w ramach zadań własnych	Działania realizowane na bieżąco w ramach zadań własnych
Przyjazny środowisku naturalnemu rozwój gospodarczy	Środki własne JST Środki UE	7 380,00	Działania realizowane na bieżąco w ramach zadań własnych
Minimalizacja zagrożeń dla środowiska	Środki własne JST Środki UE	Działania realizowane na bieżąco w ramach zadań własnych	Działania realizowane na bieżąco w ramach zadań własnych
Edukacja ekologiczna	Środki własne JST Środki UE	37 949,64	Działania realizowane na bieżąco w ramach zadań własnych

Źródło: Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej

7. Podsumowanie

"Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018 za lata 2013-2014" opracowany został jako realizacja wymogu wynikającego z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013, poz. 1232 późn. zm.), nakładającego obowiązek sporządzania co 2 lata raportów z wykonania programów ochrony środowiska przez organ wykonawczy, które przedstawia się Radzie Miasta.

Raport został wykonany za okres od 01.01.2013r. do 31.12.2014r. zgodnie z obowiązującymi przepisami. Stan środowiska przedstawiono w oparciu o dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach oraz Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Regionalnych. Wiele wskaźników jakości środowiska nie jest monitorowanych rokrocznie i z tego powodu wynikała niemożność precyzyjnego określenia zmian. Działania zrealizowane przez gminę przedstawiono w oparciu o dane pozyskane z Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna...” stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w gminie. Założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach – od krajowego do gminnego – jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Działania i przedsięwzięcia zawarte w "Programie..." zmierzają w kierunku poprawy stanu środowiska, racjonalnego gospodarowania zasobami, w tym ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i emisji zanieczyszczeń. Szczególnym celem polityki ekologicznej jest ograniczanie szkodliwych czynników wpływających na zdrowie i zapobieganie zagrożeniom zdrowia poprzez poprawę stanu powietrza atmosferycznego, ochronę przed chemicznym zanieczyszczeniem gleb i wód, właściwą gospodarkę odpadami, ochronę przed hałasem oraz zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.

W gminie Skarżysko-Kamienna w latach 2013 i 2014 zrealizowano przede wszystkim inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową (budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej) i infrastruktury drogowej oraz zadania związane z wprowadzeniem nowego systemu gospodarki odpadami i usuwaniem azbestu.

Racjonalne gospodarowanie środowiskiem i jego zasobami wymaga działań zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców. W tym zakresie konieczna jest współpraca Samorządu Gminy z Powiatem z samorządami gmin sąsiednich oraz organizacjami pozarządowymi. Z niniejszego "Raportu..." wynika, że gmina realizowała zadania związane z edukacją ekologiczną i informowaniem społeczeństwa o konieczności i celowości zadań ekologicznych (np. wprowadzania selektywnej zbiórki odpadów).

Wszystkie zawarte w "Programie..." zadania realizowane były w celu poprawy stanu ochrony środowiska na terenie Skarżyska-Kamiennej.

Reasumując: stan realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” w latach 2013 i 2014 w ujęciu rzeczowym i finansowym jest na poziomie zaawansowanym, zrealizowano większość zaplanowanych inwestycji oraz wykonywano działania organizacyjne w ramach zadań własnych. Na wykonanie zadań wydatkowano środki budżetu gminy, jak również pozyskano

znaczące środki finansowe z zewnątrz (m.in. środki unijne – Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego, środki funduszy ochrony środowiska).

Konieczna jest aktualizacja "Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna...", ze względu na kończący się okres jego funkcjonowania i wykonanie zadań w nim zawartych. Ponadto, w związku z nowym okresem finansowania inwestycji ze środków unijnych jednostki samorządu przygotowują nowe plany inwestycyjne. W kolejnym "Programie..." należy przeanalizować aktualny stan środowiska naturalnego oraz zawrzeć zadania inwestycyjne i organizacyjne na miarę potrzeb i możliwości inwestycyjnych gminy.

Uzasadnienie

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” przyjęty został uchwałą Rady Miasta Nr X/74/2011 z dnia 21.06.2011 roku.

Obowiązek sporządzenia opracowania pn. Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018” za lata 2013-2014, wynika z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.). Raport z Programu Ochrony Środowiska wykonuje się co dwa lata.

Celem przygotowania niniejszego opracowania obejmującego okres od 01.01.2013 roku do 31.12.2014 roku (...) było:

- wywiązanie się z obowiązku ustawowego,
- przedstawienie stanu środowiska w okresie sprawozdawczym 2013-2014,
- przedstawienie postępów w realizacji każdego z zadań zapisanych w w/w programie,
- określenie w jakim stopniu udało się przedsięwzięcia przyjęte w programie ochrony środowiska zrealizować do dnia 31 grudnia 2014r.,
- sformułowanie wniosków, które powinny zostać uwzględnione w aktualizacji gminnego programu ochrony środowiska.